

2017/46

ONTVANGEN 17 OKT. 2017

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Saxion Hogescholen
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 70.000
7500 KB ENSCHEDE

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **13 OKT. 2017**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo bacheloropleiding Liberal Arts and
Sciences

Onze referentie
1258954

Uw brief van
21 juni 2017

Uw referentie
2015000835

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Geacht College,

Met de brief van 21 juni 2017, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 3 juli 2017, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-bacheloropleiding Liberal Arts and Sciences als bekostigde opleiding (voltijd) te verzorgen in de gemeente Deventer. De opleiding is voorgesteld in het Croho-onderdeel sectoroverstijgend en de studielast is door u bepaald op 240 studiepunten.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14 september 2017, kenmerk 2017/46, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: Beleidsregel), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo-bacheloropleiding Liberal Arts and Sciences als bekostigde opleiding te verzorgen in Deventer.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag niet voldoet aan criteria b en c van artikel 6 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Onze referentie
1258954

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
dr. Jet Bussemaker
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 3 juli 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Saxion Hogescholen om de hbo bachelor Liberal Arts & Sciences als bekostigde opleiding te verzorgen te Deventer middels een brief met kenmerk 2015000835. Op 11 juli 2017 heeft de commissie aanvullende informatie gevraagd. De aanvraag was op 20 juli 2017 voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. Op 17 augustus 2017 heeft de CDHO omwille van de zorgvuldige besluitvorming een nieuwe beslistermijn gesteld.

datum
14 september 2017

onderwerp
nieuwe opleiding
Saxion Hogescholen
voltijd
hbo bachelor
Liberal Arts & Sciences
Deventer

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van Saxion Hogescholen om de hbo bachelor Liberal Arts & Sciences als bekostigde opleiding te Deventer te verzorgen.

ons kenmerk
2017/46

bijlage
beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo bachelor Liberal Arts & Sciences (hierna: LAS) in Deventer aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige en Engelstalige hbo bachelor (de hoofdtal is Nederlands) in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend. De opleiding omvat 240 EC en wordt in voltijdvorm aangeboden.

De opleiding bestaat, net als de pendant in het wo, inhoudelijk uit alle vakken die de hogeschool aanbiedt. Het uitgangspunt wordt gevormd door de zes disciplines filosofie, geschiedenis, gedragswetenschappen, kunst, ondernemerschap en technologie. Die zes disciplines worden verbonden aan maatschappelijke thema's zoals voedsel, textiel, de stad, water, diversiteit, samenleven, onderwijs, generaties en werk. Aan het eind van de opleiding kiezen de studenten voor specialisatie via twee routes: ofwel specialisatie op een bepaald thema (vanuit diverse disciplines), ofwel specialisatie op een discipline (gekoppeld aan diverse thema's). De opleiding is toegankelijk voor havisten, vwo'ers en mbo'ers met een diploma op niveau 4. Afgestudeerden van de opleiding worden door aanvrager getypeerd als 'werknemers met een brede blik die het werk van de organisatie in de maatschappelijke context kunnen plaatsen'.

pagina 2 van 6 De Hogeschool Utrecht heeft gelijktijdig een aanvraag ingediend voor een hbo bacheloropleiding 'Hogeschool Utrecht Professional College'. Aangezien de beide opleidingen inhoudelijk en qua vorm sterk verwant zijn heeft de commissie de beide aanvragen in samenhang behandeld.

Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan de criteria b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de opleiding nieuw is en noodzakelijk om de gewenste vernieuwing te realiseren. Aanvrager betoogt dat de bacheloropleidingen LAS in het wetenschappelijk onderwijs een groot succes zijn, maar dat deze opleidingen alleen toegankelijk zijn met een vwo diploma. Aanvrager wil havisten en studenten met een mbo 4 diploma ook de gelegenheid geven zich verder te scholen op een multidisciplinaire manier. De LAS opleidingen in het wo zijn opgebouwd uit alle disciplines die de aanbiedende universiteit in huis heeft. Aanvrager wil hetzelfde doen in het hbo, en daarbij de aanwezige disciplines verbinden aan maatschappelijke thema's.

Ter onderbouwing van die stelling heeft aanvrager aangegeven dat er in Nederland nog geen hbo bacheloropleiding is die de volledige breedte van de aanbiedende hogeschool omvat. Aanvrager heeft de voorgenomen bachelor LAS dan ook niet vergeleken met hbo bacheloropleidingen. De Hogeschool Utrecht (HU) heeft een sterk verwant voorstel bij de CDHO ingediend. De HU heeft de voorgenomen bachelor vergeleken met de hbo bachelor Global Change and Project Management van Windesheim, de bachelor Advanced Business Creation van Avans en de hbo bachelor International Business Innovation Studies van Inholland en verwijst daarbij ook naar het voornemen van Saxion voor de hbo bachelor LAS.

De commissie is van mening dat deze vier hbo bacheloropleidingen raakvlakken vertonen. Het gaat om brede, sectoroverstijgende bacheloropleidingen die studenten niet zozeer voorbereiden op een vastomlijnde beroepspraktijk, maar vaardigheden en kennis aanreiken waarmee zij in verschillende functies kunnen opereren. Uiteraard kunnen afgestudeerden opteren voor bestaande beroepen en functies. De bachelor Global Change and Project Management heeft een sterke internationale focus en is inhoudelijk gericht op project- en verandermanagement in diverse branches. De bachelors Advanced Business Creation en International Business Innovation Studies zijn gericht op innovatie in het Nederlandse en internationale bedrijfsleven. De studenten leren om over de grenzen van vakgebieden heen te kijken zo innovatieve concepten te ontwikkelen. De voorgenomen bachelor Professional College van de HU is minder economisch van aard en gericht op het op innovatieve wijze oplossen van maatschappelijke vraagstukken middels kennis en vaardigheden uit verschillende vakgebieden. Het multidisciplinaire karakter en de thematische benadering is sterk verwant aan de hbo bachelor LAS die aanvrager wil aanbieden.

Op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de inhoud van de opleiding nieuw is en dat een volledige nieuwe opleiding noodzakelijk is om de gewenste vernieuwing te realiseren. Daarmee is de noodzaak van deze opleiding

pagina 3 van 6 in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de bacheloropleiding LAS aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de hbo bachelor LAS door aan te geven dat de wereld in beweging is en kennis en vaardigheden snel veranderen. Om die reden moeten werknemers wendbaar zijn, blijven leren en beschikken over 21st century skills zoals digitale vaardigheden, analytisch denkvermogen, probleemoplossend vermogen, communicatieve vaardigheden en moeten zij kunnen samenwerken. Dit blijkt volgens aanvrager o.a. uit een rapport van de Onderwijsraad 'De jeugd heeft de toekomst. Het onderwijs ook?' uit 2013. Dit rapport heeft echter betrekking op het curriculum van het primair en voortgezet onderwijs, niet op het hoger onderwijs. Verder refereert aanvrager aan enkele tijdschriftartikelen waarin het belang van 21st century skills wordt onderschreven. Op grond van deze bronnen kan de commissie niet vaststellen of sprake is van een maatschappelijke behoefte. Aanvrager heeft de maatschappelijke behoefte niet aangetoond.

Aanvrager geeft aan dat het begrip 'beroep' op de arbeidsmarkt minder relevant wordt en dat het belang van vaardigheden zoals hierboven beschreven toeneemt. Aanvrager heeft 18 werkgevers in de regio geïnterviewd en al deze organisaties geven aan dat zij in principe interesse hebben in studenten en afgestudeerden LAS. De geïnterviewden willen o.a. stageplaatsen en de mogelijkheid bieden om projecten op te zetten. Aanvrager heeft geen cijfers geleverd op grond waarvan een arbeidsmarktbehoefte kan worden vastgesteld. Volgens aanvrager kan dat ook niet omdat het gaat om 'banen die er nog niet zijn'. Aanvrager heeft wel op grond van de interviews met werkgevers een aantal rollen genoemd die afgestudeerden van de bachelor LAS zouden kunnen vervullen: conceptontwikkelaar, zelfstandig ondernemer, omgevingsscanner/ trendanalist, change agent, projectleider innovatie, content manager, business developer of projectmedewerker. Aanvrager heeft geen gegevens geleverd waaruit de omvang van de vraag naar medewerkers met deze functies naar voren komt. Aanvrager heeft bovendien aangegeven dat het primair de bedoeling is dat afgestudeerden de arbeidsmarkt betreden en niet doorstuderen in een hbo of wo mastertraject.

De commissie concludeert dat aanvrager niet heeft aangetoond dat de bacheloropleiding LAS aansluit op een maatschappelijke of een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister een aantal zwaartepunten vastgelegd, waaronder 'Living technology'. Dit zwaartepunt heeft betrekking op de toepassing van technologie en de gevolgen die innovaties kunnen hebben op allerlei werkprocessen. Uit de beschrijving van de inhoud van de opleiding komt naar voren dat studenten worden opgeleid tot flexibele, oplossingsgerichte werknemers van de toekomst. Technische kennis kan daarbij ook een rol spelen. De voorgenomen hbo bachelor LAS sluit aan op het zwaartepunt. Aangezien de opleiding aansluit op de prestatieafspraken wordt

pagina 4 van 6 aangenomen dat de aanvraag voldoet aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de vraag kunnen voorzien.

Vanaf 3 juli 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Saxion om de hbo bachelor LAS in Deventer aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De commissie heeft zienswijzen ontvangen van de Christelijke Hogeschool Windesheim en Maastricht University. Windesheim is van mening dat de bachelor LAS sterke overeenkomsten vertoont met de bachelor Global Project and Change Management (isatcode 30017) die Windesheim in Zwolle aanbiedt. De afstand tussen de locaties Zwolle en Deventer is gering en Windesheim vindt dat het hanteren van verschillende namen voor sterk op elkaar lijkende opleidingen leidt tot onduidelijkheid voor studenten en het werkveld. Maastricht University wijst eveneens op het risico op onduidelijkheid voor studenten en werkgevers, maar dan vanwege de verwarring met de universitaire bacheloropleidingen Liberal Arts & Sciences. Maastricht is geen tegenstander van de inhoud van de opleiding, maar stelt voor om de naam Liberal Arts & Sciences voor te behouden aan universitaire opleidingen. De commissie onderschrijft het belang van een transparant onderwijsaanbod en onderkent het risico op verwarring tussen de hbo en wo bachelors LAS, in het bijzonder in internationale context.

Aanvrager stelt dat de hbo bacheloropleiding LAS nieuw is en dat er geen verwante hbo bacheloropleidingen bestaan. Aanvrager heeft dan ook geen instroomgegevens van verwante bacheloropleidingen geleverd. Aanvrager heeft wel de totale instroom (niet per opleiding) in wo bacheloropleidingen in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend in het dossier opgenomen. Dat bestaat voornamelijk uit wo bacheloropleidingen LAS.

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een interessepeiling onder een aantal decanen en havo leerlingen in de regio. Op grond van deze interviews verwacht aanvrager verwacht dat 30 studenten in het eerste jaar zullen instromen, binnen enkele jaren groeiend naar een instroom van 90 studenten per jaar. De resultaten van het onderzoek zijn niet bij het aanvraagdossier gevoegd, dus de commissie kan de plausibiliteit van deze schatting niet beoordelen.

Aangezien aanvrager bij criterium b geen arbeidsmarktbehoefte heeft aangetoond, bij criterium c geen overzicht heeft geleverd van de instroom in verwante hbo bacheloropleidingen en de gronden voor de prognose in de voorgenomen bachelor LAS niet te verifiëren zijn, is de commissie niet in staat gesteld om de instroom in de bestaande opleidingen en de voorgenomen hbo bachelor LAS af te zetten tegen de arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden. De commissie kan derhalve niet constateren of er vanuit de landelijke arbeidsmarkt bezien ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

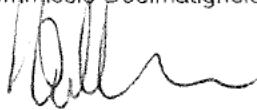
Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur in Deventer. De directeurs van de Academie voor Creatieve Technologie en de Hospitality Business School zijn penvoerder voor de opleiding. De opleiding wordt ontwikkeld in samenspraak met prof. Dr. Ruud Welten, lector Ethics and Global Citizenship en bijzonder hoogleraar Wijsbegeerte aan de EUR. 10 verschillende lectoraten zijn verder bij de opleiding betrokken. Aanvrager heeft aangegeven dat er goede contacten bestaan met de Universiteit Twente, maar

pagina 5 van 6 beschrijft geen doorlopende leerlijnen vanuit de voorgenomen bachelor naar hbo en wo masteropleidingen. Aanvrager beschrijft evenmin de leerlijnen vanuit het mbo en voortgezet onderwijs naar de voorgenomen bachelor LAS. De interviews die bij criterium b zijn genoemd geven blijk van contacten met het werkveld in de regio. Vestiging van de opleiding in Deventer heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat aanvrager niet heeft aangetoond dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de bacheloropleiding LAS in Deventer te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

---

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.